

Vertailun lähtökohtana olleet varhaisemmat aineistot perustuivat edustaviin satunnaisotoksiin, mutta uusien aineistojen epäedustavuus estää muutoksen luotettavan tarkastelun. Vertailtavuutta heikentää myös se, että aineistot koottiin eri menetelmin: vuonna 1998 kirjekyselyinä, mutta vuosina 2012–2014 internetin välityksellä.

Tutkimuksissa käytettyjen kysymysten erilaiset sanamuodot

ja *lomakekontekstit* aiheuttavat omat ongelmansa. Varhemmassa tutkimuksessa esitettiin viisi potilastilannetta ja kysyttiin kunkin kohdalla eutanasian hyväksyttävyyttä. Puolet aikuisväestöstä vastasi hyväksyvästi niistä ainakin yhden kohdalla. Jälkimmäisessä kyselyssä oli puhe eutanasian hyväksymisestä ”osana suomalaista terveydenhuoltoa”, minkä lisäksi esitettiin 15 kysymystä vastaajan uskonnollisuudesta ja 32 kysymystä suhtautumisesta kuolemaan. Nämä pit-

kät, syväluotaavat kysymyssarjat rakentavat *kehyyksen*, jonka varassa moni saattaa vastata eutanasiakysymyksiin toisin kuin ilman kehystämistä.

Julkinen keskustelu eutanasiastakin on tietysti tarpeen, mutta sen soisi perustuvan luotettaviin tutkimustuloksiin. Nyt lähtökohtana olevat tulokset ovat erittäin epävarmalla pohjalla.

## Vastaus Pertti Suhoselle

ANJA TERKAMO-MOISIO

Sosiaalisen median hyödyntäminen akateemisissa tutkimuksissa herättää usein epäluuloa ja kritiikkiä. Eräs yleisimmistä sosiaaliseen mediaan liittyvistä väitteistä on aineiston vinoutuneisuus sekä rajallinen yleistettävyyttä. Laajaa ja monipuolista rekrytointistrategiaa hyödyntämällä on sosiaalisen median kautta mahdollista tavoittaa hyvin laaja sekä monimuotoinen osallistujajoukko, joka sisältää myös ihmisiä, joita on vaikea tavoittaa perinteisin keinoin. Tämän johdosta sosiaalisen median avulla kerätyn aineiston yleistettävyyttä saattaa olla jopa perinteisiä menetelmiä parempi, kuten esimerkiksi Samuel D. Gosling ja Winter Mason (2015) toteavat artikkelissaan ”Internet Research in Psychology”.

Vastausprosenttien pieneminen on valitettavasti yleistynyt ilmiö tutkimuksissa, joissa osallistujat rekrytoidaan perinteisin menetelmin, mikä joh-

tuu osittain siitä, että vastaaminen edellyttää aina henkilökohdasta kiinnostusta tutkittavaan aiheeseen. Näiden menetelmien vahvemman aseman sosiaaliseen mediaan nähden voi kyseenalaistaa, mikäli esimerkiksi postikyselyyn vastaa alle 50 prosenttia lomakkeen vastaanottajista.

Tilastokeskuksen mukaan 86 prosenttia 16–89 vuotiaista suomalaisista käytti internetiä vuonna 2014 – ja 64 prosenttia käytti sitä usean kerran päivässä. Vanhempien ikäryhmien vähäisempi käyttö voidaan huomioda esimerkiksi tiedottamalla tutkimuksesta erityisesti iäkkäimmille kansalaisille suunnatulla keskustelufoorumella, kuten toimitettiin tutkimuksessani. Sairaanhoidajia tiedotettiin tutkimuksesta Sairaanhoidajaliiton sähköisessä jäsentiedotteessa, jolloin jokaisella jäsenellä oli yhtäläinen mahdollisuus osallistua tutkimukseen.

Tutkimuksen tulokset eivät

poikkea suuresti aiemmista tuloksista, etenkin eutanasian yleisen hyväksynnän osalta. Esimerkiksi European Values Study vuodelta 2008 tutki eutanasian hyväksyntää 47 maassa: Suomi sijoittui tuloksissa sijalle 8. Samoin *Public Health* julkaisi vuonna 2002 Olli-Pekka Rynän ja kumppaneiden artikkelin, jonka mukaan eutanasian yleistä hyväksyntää mittaavaan kysymykseen vastasi myöntävästi noin puolet sekä sairaanhoitajista että kansalaisista.

Kysymyksen sanamuodon nähdään vaikuttavan tuloksiin rekrytointimenetelmää enemmän. Tutkimuksessani tutkittiin asenteiden lisäksi myös niiden muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä, joihin mahdollisen viinon vaikutus on vähäisempi. Tämä johtuu siitä, että laaja ja monipuolinen osallistujajoukko sisältää sekä eutanasiaa vahvasti kannattavia että sitä vahvasti vastustavia henkilöitä.

## KIRJALLISUUS

- Cohen, J. & Van Landeghem, P. & Carpentier, N. & Deliens, L.: Public acceptance of euthanasia in Europe: a survey study in 47 countries. *International Journal of Public Health* 59 (2014):1, 143–156.
- Gosling, S.D. & Mason, W.: Internet research in psychology. *Annual Review of Psychology* 66 (2015): 877–902.
- Ryynänen, O. & Myllykangas, M. & Viren, M. & Heino, H.: Attitudes towards euthanasia among physicians, nurses and the general public in Finland. *Public Health* 116 (2002): 6, 322–331.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö [verkkojulkaisu]. ISSN=2341-8699. 2014. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 2.12.2016]. Saantitapa: [http://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi\\_2014\\_2014-11-06\\_tie\\_001\\_fi.html](http://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_tie_001_fi.html)
- Terkamo-Moisio, A.: Complexity of attitudes towards death and euthanasia. *Dissertations in Health Sciences* no 363. Publications of the University of Eastern Finland, 2016.

# Ikkunoita kirjailijan elämään

JARKKO ESKOLA

”Björken utanför hans fönster var igen yvig och grön och viskade sina hemligheter i sommarvinden”, aloittaa Claes Andersson kirjansa *Stilla dagar i Mej-lans*. Päähenkilö Otto on nyt kuin ikääntyvänä koivuna kuiskaamassa elämänsä salaisuuksia ja löytämässä sille uusia merkityksiä. Edellisen kirjansa *Oton elämä* (2010) kirjailija päätti toteutukseen ”MINÄ kirjoitan itselleni tulevaisuuden... Minä kirjoitan. ...” Otto oli löytänyt itsensä – MINÄn!

Otto alias Claes on kirjoittanut syksyn kirjallisen helmen, joka on hioutunut Meilahden pienessä kirjailijahuoneessa kuuluneiden vuosien aikana.

Claes Andersson oli kirjailijakollegansa Johan Bargumin kanssa Käpylän kirjaston kirjailijavierana lokakuussa 2016. Illan juontajana oli uuden suomenruotsalaisen kustantamon Förlagetin johtaja Tapani Ritämäki, ja kirjojen esittely ja keskustelu käytiin kaksikielisenä. Yleisö viihtyi tässä kielikylyvyssä,

ja sen päättyessä ostin kummankin kirjailijan uusimman teoksen ruotsinkielisenä, sellaisena kuin hän oli sen kirjoittanut. Anderssonin kirja on julkaistu myös suomennektuna.

Otto pohtii elämää kolmannen persoonan etäännyttävässä ulottuvuudessa ja kykenee kuorimaan sen kerrostuneisuutta kuin Ibsen näytelmässään sipulia – päätyen välillä hyvinkin raastaviin itsetutkiskeluihin.

Kuka minä olen? Millainen oli äiti–isä-suhteeni? Millaisessa ympäristössä kasvoim, kehityin? Millaiset olivat ensikokemukseni seksuaalisesta heräämisestäni? Entä ensimmäiset ihasutumiset ja torjutuksi tulemiset? Miten itsetuntoni sai vaurionsa? Miksi olin niin epävarma, herkkä? Miksi halusin aina olla paras? Miten naissuhteeni heijastavat minuuttani? Mitä merkitse seitsenvuotinen terapia, joka antoi minulle toisen äitini? Mitkä maailman tuskat minua eniten vaivaavat? Kysymysten sarjaa voisi jatkaa, mutta muun muas-

---

Claes Andersson  
*Stilla dagar i Mej-lans*  
Förlaget, 2016

sa näihin Otto hakee vastauksia.

Otto kuvaa elämäänsä ja taapaamiaan henkilöitä muistellen. *Stilla dagar i Mej-lans* -kirjan jokainen luku avaa uuden ikkunan Oton elämään tai teemaan, jonka hän ottaa pohdittavakseen. Kirjassa on 27 luukkuja, kuin joulukalenterissa. Niistä avautuu Oton maailma lapsuudesta kuoleman jälkeisiin tunnelmiin. Otto kirjoittaa kuin testamenttia lapsilleen ja lastenlapsilleen avaten koko elämänsä ja sen salaisuudet. Tämänhän hän lupasi *Oton elämän* viimeisessä luvussa. Onneksemme saamme olla hänen lapsiaan nyt kirjan lukijoina.

Lapsuuden fantasiat, isän pelottava mutta ihailtu hahmo, joka jättiläiskokoisena uhkaa häntä ja pienenee vasta aikuisvuosien kuluessa, ja äidin lämmin mutta samalla epävarma olemus,